

7. קיר מצופה במזרן

ילדים מתאפיינים באנרגיה מתפרצת ואין להם גבולות תפקיד ההורים הוא להציב גבולות

הגבולות מספקים לא רק הגנה מסכנות אלא גם ביטחון וחופש בתוך הגבולות כאשר ילד מנסה לבדוק או לפרוץ גבול על ההורה לשמור על הגבול באופן ברור וחד משמעי

הגבול צריך להיות חזק כמו קיר - הוא לא זז אך הקיר מוטב לו שיהיה מצופה במזרן כך כשהילד נתקל במזרן הוא חש רכות ועדיין הקיר שמאחורי המזרן לא זז

ילדים הם פעלתנים לעומת מבוגרים הפעלתנות מדגישה סקרנות חקירה ועניין בסביבה בגילאים מסוימים הפעלתנות והסקרנות מזמינה בדיקת גבולות ואף חצייתם זהו מצב טבעי בו הצורך העז לחקור ולבדוק הוא כמעט הכרח

הטמפרמנט המאפיין ילדים הוא חזק ולא תמיד יכול להתאים את עצמו לנורמות הסביבתיות טבעו של הילד הוא לחקור ולבדוק תפקידם של ההורים הוא להציב את הגבולות

האופי הפעלתני של הילדים מתאים לשלב החיים בו הם נמצאים שלב העץ הוא הראשון מבין חמשת שלבי החיים¹ שלב העץ מאופיין בצמיחה ופעלתנות לא תמיד לילד יש היכולת לרסן את אנרגיית העץ החזקה

האנרגיה הנגדית שתפקידה הוא ריסון אנרגיית העץ היא אנרגיית המתכת אנרגיית העץ דומה לאנרגיית האביב ואילו אנרגיית המתכת דומה לאנרגיית הסתיו העץ מסמל התפשטות המתכת מסמלת את תחום ההתפשטות - את הגבול העץ והמתכת הפוכים ולכן מאזנים אחד את השני

1 - ראו: נספח 2 "חמשת האלמנטים" בעמוד 298

בקונטקסט המשפחתי הילד מייצג את אנרגיית העץ המתפשטת
ההורים את אנרגיית המתכת המגבילה והמאזנת

לעתים הנטייה להתפשט ללא גבול וללא שליטה עצמית
גורמת לילד להרגיש איבוד שליטה וחוסר ביטחון
הגבול שמציבים ההורים מאפשר לילד להתנהל בחופשיות
ככל שההורים יכולים לאפשר גבולות רחבים יותר
כך הילד נהנה ממרחב פעולה וצמיחה גדול יותר
ובכך הוא יכול למצות את הפוטנציאל שלו

כאשר הילד שלי משחק בחצר
ולחצר אין גבולות
אני כהורה אדאג שמא הילד התרחק מדי
והילד ירגיש לא בטוח במרחבים הלא מוגבלים
שנינו נהיה פחות נינוחים ורגועים
אם החצר תהיה מגודרת
הילד יוכל לשחק בבטחה
ואני כהורה אהיה רגוע
ככל שהחצר גדולה יותר וגבולותיה ברורים
כך ייטב

עלינו כהורים לנסות
לטפח גבולות רחבים ככל האפשר
להורים חרדים יהיה קושי
כי החרדה מביאה לצורך בשליטה
ובמקרה זה ההורה יעדיף חצר קטנה
על מנת לעקוב מקרוב אחר הילד ומעשיו
חצר קטנה מגבילה את הילד

ככל שהגדר תהיה יותר חזקה ובטוחה
כך יוכל הילד לבטוח בגדר ולהרגיש נינוח בתחומה
אם הילד יגלה שאפשר להזיז את הגדר ושהיא לא מספיק חזקה
אנרגיית העץ תגרום לו לחקור ולבדוק עד כמה אפשר להזיז את הגדר
ככל שהגדר תהיה יותר חזקה
לא יהיה לילד עניין לבזבז משאבים בניסיון לפרוץ את הגדר
הורים המציבים לילד גבולות ברורים
משולים לגדר חזקה ברורה ובטוחה
הורים המשדרים עמימות בהצבת גבולות

מוצאים את עצמם נאבקים מאבק אינסופי
אנרגיית העץ היא חזקה והילד לא ישקוט עד להכרעה

אם ההורה חרד ומרחב העצמאות של הילד יהיה קטן מדי
ייתכנו אחד משניים
ילדים חזקים יטפסו מעבר לגדר
ילדים חלשים ירגישו מוגבלים ומדוכאים

שינויים באופי הגבולות מתחייבים עם צמיחתו של הילד
על ההורים לטפח את הגבול
ולשנותו באופן מושכל
הורים המשנים את הגבולות בהתאם לגחמות הרגע
או שישברו את הגבולות שהם עצמם הציבו
בשל חולשה וקושי להתמודד
מערערים את בטחוננו של הילד ביכולת שלהם להגן עליו

גבול טוב הוא גבול חזק ובטוח שאינו זז ממקומו
אך הוא לא אמור להיות גבול מאיים ומפחיד
אין צורך בגדרות תיל וגדר חשמלית
על מנת להבהיר עד כמה הגבול הוא חד משמעי
גבולות נוקשים המבוססים על הרתעה
יוצרים אצל הילד תחושה של פחד
פחות הבנה ושיקול דעת
ככל שההורים יהיו חד צדדיים נוקשים ולא רכים
הנטייה של הילד לפרוץ את הגבול תגבר

מה שמונע את ההחלטה לפרוץ את הגבול
יהיה הפחד מהסנקציה שיטילו עליו ההורים
ההורה הופך להיות השוטר
והילד למסיג גבול פוטנציאלי
מאחר וילדים יותר פנויים למאבק כי יש להם זמן
ובדרך כלל גם פחות מה להפסיד
לעתים ההורים נאלצים להיכנע
ולשבור את הגבולות שהם עצמם הציבו

בכל הקשור לגבולות נכון יהיה להורים להיות רכים כמו מזרן
הקיר מסמל את הגבולות העקרוניים והוא לא זז ממקומו
אך הקיר מצופה במזרן רך
כאשר הילד נתקל בקיר הוא נתקל במשהו רך
רך אבל לא זז

הרכות מייצגת את הדרך בה מציג ההורה לילד את הגבול
כאשר הילד מנסה לפרוץ את הגבול
ההורה עוזר לילד להתגבר על נטייתו זו הטבעית
ברגע שמתפתח מאבק בין ההורה לילד
עניין הגבול הופך למשני
המאבק בין ההורה לילד הופך לעצם העניין ולחזות הכל

ילדי בן השלוש לוקח לאחותו הצעירה את הצעצוע בכוח
אני יכול לנזוף בו
לקחת ממנו את הצעצוע בכוח
ולחזיר לאחות

מן העבר השני אני יכול לחבק אותה
ולהסביר לו שלא נעים לה שלוקחים לה את הצעצוע

אם אקח לו את הצעצוע בכוח
הוא ילמד שכוח הוא הדבר המעשי
כאשר יש לי כוח יותר מלאחות שלי אני לוקח לה את הצעצוע
לאבא יש יותר כוח ממני - לכן הוא לוקח לי את הצעצוע
כשיהיה לי כוח

אני אקח את כל הצעצועים שבעולם

כאשר אני מחבק אותה ומנסה ליצור אצלה אמפתיה
הוא מפנה את תשומת לבו החוצה
התפיסה הסביבתית שלו מתרחבת
הוא צריך להתרכז במישהו שעד עכשיו היה יריב לו
מישהו שהיה לו משהו שהוא רצה
הוא התרכז באני שאין לו
ועכשיו תשומת ליבו מופנית לשני שאין לו
לאחותו הקטנה

הכעס שאנחנו מפגינים כלפי ילדים מסיגי גבול
הוא כעס על מנת להרתיע
וכעס על כך שהוא לא משתף פעולה
בעניין זה אנחנו הופכים את עצמנו ליריבים לילד
יש לנו אינטרסים הפוכים
אנחנו רוצים שהוא ינהג באופן מסוים
כי יש לנו אינטרס פרטי
אנחנו רוצים שקט
רוצים שהילד יהיה ילד "טוב"
שלא ימרוד יותר מדי

ושלא יעשה בעיות
גם ככה להיות הורה זה לא פשוט
בהפגנת כעס מול ילד המסיג גבול
אנחנו הופכים מתומכים ליריבים
במקום לעזור לילד להבין ולהתפתח
אנחנו הופכים אותו ליריב
וילדים הם יריבים מרים

ילדי בן ה-14 משחק במחשב ולא יכול לעזור בזמן
מוקצבות לו שעתים ביום
בכל פעם שאין שוטר בסביבה הוא עובר את הזמן
תגובה מתכתית מצדי תהיה לא להרשות לו לשחק למחרת
תגובה מרוככת אבל חד משמעית באותה מידה
תהיה לנסות לרתום אותו למאמץ לעמוד בזמן
אני יכול לשאול אותו מה יכול לעזור לו לעמוד בזמן
הוא טוען שהוא כמעט תמיד עומד בזמן
ואני פשוט מקפיד יותר מדי
הוא מכחיש ומבטל את טיעוני
אני מציע שאזכיר לו בכל פעם שהוא עובר את הזמן
ואם לאחר עשר פעמים שבהם ניווכח שאכן הוא עובר את הזמן
נשתמש בכלי שיעזור לו באופן שרירותי
נתקין שעון חשמלי שיפסיק את פעולת המחשב באופן אוטומטי
בלית ברירה הוא מסכים
כי אני מאפשר לו לנסות להוכיח את טענתו
לאחר ארבע פעמים בהם הוא נוכח שאכן הוא לא מצליח לעמוד בזמן
הוא נאלץ להודות שיש לו בעיה
ואנחנו מנסים ביחד למצוא לה פתרון
עכשיו לשנינו יש אינטרס משותף לפתור את הבעיה
הוא לא רוצה ששעון שרירותי ינתק את המחשב אוטומטית
ואני רוצה לעזור לו לעמוד בזמן
יש לנו אינטרס משותף - וזה הדבר החשוב ביותר

דוגמת המחשב היא דוגמה מאתגרת
כי השהייה מול המסכים היא ממכרת
וילדים בכל הקשור למחשב מתנהגים כמכורים
הצורך החזק לא מאפשר להם
להתנהג באמות המידה המצופות מהם

המטרה שלנו כהורים היא להפוך את הגבול
למשהו שהוא טבעי ומציאותי ולבסוף אף מוסכם
יצירת גבול נוקשה היא קלה להורים במובן מסוים
כי היא יותר בטוחה לכאורה ומקצרת תהליכים
היא גם מאפשרת תחושת ביטחון מקומית לאותו אירוע
אך היא מחטיאה את המטרה כי היא משתמשת בפחד

לפעמים אין ברירה אלא להיות נוקשה
כאשר ילד רץ לכביש

אז הסכנה גדולה ואין מקום לפשרה
אך במרבית המקרים יש מרחב של למידה
המאפשר לנו להעצים את העצמאות של ילדינו
ובכל מקרה לא נכון להפחיד
אלא להזהיר באופן מודגש
ילד מפחד הוא לא ילד חושב

נקודת החיכוך עם הילד
יכולה להפוך מפעולה של ריסון ובלימה
להזדמנות של למידה והתפתחות
מבלימה נוקשה לחסימה רכה ותומכת

במונחים אנרגטיים
עלינו לרכך את הנוקשות של המתכת
האנרגיה המתוכת בין העץ והמתכת היא האדמה²
האדמה מסמלת רכות יציבות ושגרה
המאפשרים לילד את מרחב הלמידה

האדמה היא האנרגיה ההורית
היא הבית האוכל ההורים המשפחה היציבות הביטחון והרגיעה
ואותה עלינו לשלב באנרגיית המתכת
בה אנחנו משתמשים כדי להעניק לילדינו גבולות בטוחים

קיר שהוא מתכת
ומזרן רך המצפה את הקיר
כך שהיתקלות בקיר היא חד משמעית
אך היא גם חוויה שיש בה רכות חיבור למידה והתפתחות

---

2 - ראו: "אנרגיית האדמה ברפואה הסינית" בעמוד 74